

Θέατρο // Κριτική

Παράσταση κομψοτέχνημα

«Η Βεγγέρα» του Ηλία Καπετανάκη από
την Πειραματική Σκηνή της Τέχνης στον
κινηματογράφο «ΑΜΑΛΙΑ»

Απο την Ηρώ Βακαλοπούλου

Το μονόπρακτο του Ηλία Καπετανάκη «Η Βεγγέρα» είναι μία προσφορά ουσίας στη δραματουργία μας. Έχει τέλεια διαλογική φόρμα, ζωντάνια, συνέπεια ήθογραφίας και έναν σατιρικό παλμό που παρασύρει τον θεατή, μέχρι τις μέρες μας.

Το θέμα του περιγράφει τα συμβάντα κατά τη διάρκεια μιάς βεγγέρας στις αρχές του αιώνα. Στο σύντομο διάστημα των διαδραματιζόμενων ή συγγραφέας εκτός από την συναρπαστική ήθογράφηση προσώπων και νοοτροπιών, σκιαγραφεί με λεπτές πινελιές το πνεύμα, το πολιτικό στίγμα και την κοινωνική κατάσταση της τότε Ελλάδας.

Η παρακμή της τάξης των αριστοκρατών και η άνοδος της μεσαιας αστικής τάξης είναι το κοινωνικό πλαίσιο της «Βεγγέρας».

Τα ειδικά χαρακτηριστικά της μιάς ομάδας έρχονται αντιμέτωπα με τα αντίστοιχα της άλλης και βλέπουμε στη σκηνή να συγκρούονται οι αριστοκρατικές συμβατικότητες με τις παράφρονες αυθόρμητες «μικροαστικές» εξάρσεις.

Όλα τα πρόσωπα περιγράφονται με χαρακτηριστική κοινωνιολογική έννοια, προβάλλοντας ιδέες, πιστεύω, διαθέσεις και αρχές.

Σπαρταριστή σε βαθμό γελοιογράφησης ή σατιρική πένα του Καπετανάκη δεν διστάζει να ξεγυμνώσει αλύπητα άτομα και κοινωνικούς θεσμούς με ταλέντο εκπληκτικό.

Το μονόπρακτο στη γενική του δομή αποπνέει ένα άρωμα νοσταλγίας για το σημερινό θεατή, αφού δηλώνει την αρχή μιάς εποχής που συνέχειά της αποτελεί η σύγχρονη πραγματικότητα.

Με φαντασία και χιούμορ, χωρίς να απομακρύνεται από τη λεπτομερή κατάδειξη της ρεαλιστικής απεικόνισης των πραγμάτων, ο συγγραφέας κλιμακώνει το ήθογραφικό κλίμα του έργου κατορθώνοντας να ολοκληρώσει μία αφοριστική άποψη για το πνεύμα και το περιεχόμενο των κοινωνικών σχέσεων, που δεν έχει μεταβάλει το χαρακτήρα της ως σήμερα.

★ Σπάνια έργο κατορθώνει με τόσο γλαφυρό τρόπο να δώσει την εικόνα της κοινωνικής ασυναρτησίας που καθορίζει τις συμβατικές σχέσεις μας. «Κωμωδία παρεξηγήσεων» κι αυτό, κρύβει στο ρεαλιστικό του μανδύα κάποιο σπέρμα από το κλίμα του παράλογου που θα το επεξεργαστούν αργότερα μέσα από ειδικές τεχνικές και φόρμες άλλοι δραματουργοί.

Είναι έργο που η ελληνική σκηνή το αγκαλιάζει με αγάπη και ενδιαφέρον. Παίχτηκε και παίζεται χωρίς να χάνει τους χυμούς και τη χάρη του. Τη φορά αυτή είχαμε τη τύχη να απολαύσουμε κυριολεκτικά τη θαυμάσια παράσταση της «Πειραματικής Σκηνής της Τέχνης» που τό παρουσίασε στο κινηματοθέατρο «Αμαλία» σε σκηνοθεσία Νίκου Αρμάου.

Η σκηνοθεσία επέλεξε τη φόρμα της μουσικής κωμωδίας, παρεμβάλλοντας αυθόρμητα μουσικοχορευτικά σκέτς που τα έγραψαν συντελεστές της θεατρικής ομάδας της Πειραματικής Σκηνής, στον ρεαλιστικό κορμό του έργου. Το περιεχόμενο των στίχων ήταν σχολιαστικό και κριτικό, σατίριζε ακόμη και σε τόνους μπουρλέσκους το πνεύμα των δρώμενων, και με τη μουσική υπόκρουση που συνέθεσε ο συνθέτης Ηρακλής Πασχαλίδης κλιμάκωναν το κωμικό κλίμα σε μία ατμόσφαιρα φαρσικής παραζάλης στην οποία υπόβοσκαν εύθραυστες δόσεις δραματικού στοχασμού.

Για την πρόζα επιλέχθηκαν γκροτέσκοι τόνοι που άνεβοκατέβαιναν ανάλογα με τη σκηνοθετική ανάλυση της πλοκής.

Με έξυπνάδα και αυτοσχεδιαστική φαντασία το κείμενο αναλύθηκε πάνω σ' αυτή την αρχική του απόλυτη γραμμή προς γραμμή, δημιουργώντας ένα ενιαίο καμβά, που μετέδωσε το έργο κάτω από το φώς μιάς δροσερής και ευθύβολης πνευματικά άποψης.

★ Χωρίς διασκευές και αλλοιώσεις, είδαμε τα δραματουργικά χαρίσματα της «βεγγέρας» να φωτίζονται και να οδηγούνται στα μονοπάτια της γκροτέσκας φαρσοκωμωδίας και του βωβού κινηματογράφου, αποδίδοντας στα πρόσωπα κοινωνικά στερεοτυπικά χαρακτηριστικά, εκτός από την κωμική τους υπόσταση.

Είναι μεγάλη χαρά ένα έργο να πετυχαίνει με τόσο ευχάριστο και αυθόρμητο τρόπο τον κοινωνικό και καλλιτεχνικό σκοπό του.

Στην παράσταση της Πειραματικής Σκηνής και Τέχνης όλοι οι επί μέρους συντελεστές συνεργάστηκαν με άψογο επαγγελματικό κύρος και καλλιτεχνική ευαισθησία για το ωραίο αποτέλεσμα.

Τα κοστούμεια και το σκηνικό της κ. Ιωάννας Μανωλεδάκη που βοηθήθηκε από ομάδα φοιτητών της Πολυτεχνικής σχολής είχαν αισθητική άποψη, χάρη, χιούμορ και λειτουργούσαν τέλεια.

Η ζωντανή παρουσία του Ηρακλή Πασχαλίδη στο πιάνο πρόσφερε εξοικείωση στα δρώμενα και συνέβαλε στην επιτυχία της παράστασης. Οι ήθοποιοί της Πειραματικής σκηνής της Τέχνης δούλεψαν με μαεστρία και χιούμορ τους ρόλους τους και σ' αυτούς όφειλεται η όμοψυχη διάθεση και η ενότητα ύφους που κέρδιζε το θεατή.

Η Πειραματική Σκηνή της Τέχνης διαθέτει αυτή τη στιγμή δύο πολύ καλές κατατερίστες. Στα εκπληκτικά υποκριτικά προσόντα της Σοφίας Φιλίππιδου που είχαμε την ευκαιρία να τα εκτιμήσουμε αρκετές φορές σε προηγούμενες παραστάσεις, προστίθεται η εύπλαστη κατατερίστη γκάμα της Λένας Σαββίδου.

Ψυχή της παράστασης ή Σοφία Φιλίππιδου χαρακτήρισε με την πλούσια υποκριτική της άνεση κοινωνιολογικά την προσωπικότητα της Κυρίας Νερουλού, σε ένα ρεσιτάλ ήθοποιίας που έβγαλε στην επιφάνεια το μέγεθος των δυνατοτήτων της. Διακριτική αλλά φοβερά εύστοχη ή υποκριτική άποψη που έδωσε στο πρόσωπο της Δημήτρως ή Λένα Σαββίδου.

Αψογή ή έρμηνεία της Θάλειας Σκαρλάτου στο ρόλο της Κυρίας Στενού, πρόβαλε τον γυναικείο τύπο και το κοινωνικό του στερεότυπο με επιτυχία.

Επιτυχημένο το κριτικό γκροτέσκο του Νίκου Κουμαριά στο ρόλο του Κου Νερουλού. Ανετος και τυπικός στη διαγραφή του ρόλου του κ. Στενού ο Χρήστος Αρνομάλλης. Ο Νίκος Ζαχαράκης δημιούργησε ένα πολύ καλό ρόλο γεμάτο χάρη και ευγένεια σαν Νίκος. Χαριτωμένες οι Γαλάτεια Καμένη και Δώρα Σκαρλάτου σαν Κατίνα και Μαρίκα. Ο Πίπης της Μένης Κυριάκογλου είχε αυθόρμητισμό, θέση και άποψη.

Θετική, όμορφη και ευχάριστη ή έρμηνεία της Φρόσως από την Εφη Σταμουλή. Μέσα στις αξίες της παράστασης σημειώνουμε την επιδεξιότητα και άνεση με τις οποίες ανταποκρίθηκαν οι ήθοποιοί στα μουσικοχορευτικά μέρη.

Η Πειραματική Σκηνή της Τέχνης με τον «Αλχημιστή» του Μπέου Τζόνσον στις «Γιορτές Ανοιχτού Θεάτρου» και την τωρινή της επιτυχία στη «Βεγγέρα» σημειώνει δύο μεγάλα προοδευτικά άλματα στο θεατρικό χώρο της Θεσσαλονίκης.

Ηρώ Βακαλοπούλου